

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Sławomir Pałka

DSRiN-VII.053.5.2026
Warszawa, 03 września 2026 r.

Pani Sylwia Gregorczyk-Abram
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowna Pani Rzecznik,

w odpowiedzi na pismo z 18 sierpnia 2026 roku (IV.7021.148.2026.MO) dotyczące wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i opiekuńczych, a w szczególności praw i obowiązków kuratorów sądowych obecnych przy realizacji kontaktów z dziećmi, uprzejmie wskazuję, że zasady organizacji służby kuratorskiej i wykonywania obowiązków przez kuratorów sądowych oraz status kuratorów sądowych określa ustawa z 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych (tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2026 roku, pozycja 200 ze zmianami). Reguluje ona ustrój, organizację oraz ogólne zadania kuratorskiej służby sądowej, a także status oraz prawa i obowiązki kuratorów. Z kolei regulacje wykonawcze do tej ustawy zawarte w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 12 czerwca 2003 roku w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych (tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2014 roku, pozycja 989). W naszej ocenie szczegółowe uprawnienia i obowiązki kuratorów, w tym te związane z obecnością przy kontaktach z dzieckiem, nie powinny stanowić elementu ww. ustawy, a być ujęte w nowej ustawie regulującej postępowanie wykonawcze w sprawach rodzinnych i opiekuńczych.

Z tych względów w Ministerstwie Sprawiedliwości prowadzone są prace nad projektem ustawy o postępowaniu wykonawczym w sprawach rodzinnych i opiekuńczych. Ma on na celu kompleksowe uregulowanie postępowania wykonawczego w sprawach rodzinnych i opiekuńczych, określenie zakresu i celu tego postępowania, jego zasad i trybu, właściwości rzeczowej i miejscowej sądu,

organów wykonawczych i ich właściwości oraz zakresu działania, praw i obowiązków uczestników postępowania wykonawczego a w końcu przebiegu tego postępowania.

12 czerwca 2026 roku Minister Sprawiedliwości wystąpił z wnioskiem do Przewodniczącego Zespołu do spraw Programowania Prac Rządu o wprowadzenie przedmiotowego projektu ustawy do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów. Zgodnie z ustaleniami z posiedzenia Zespołu z 14 lipca 2026 roku nr 26/2026, odroczono podjęcie decyzji w sprawie wprowadzenia ww. projektu do Wykazu, zobowiązując między innymi Prezesa Rządowego Centrum Legislacji do przeprowadzenia – na podstawie projektów ustaw udostępnionych przez Ministra Sprawiedliwości – analizy celowości i zasadności wydzielenia do odrębnej ustawy unormowań dotyczących postępowania wykonawczego w sprawach rodzinnych i opiekuńczych.

W rozdziale 4 projektu zaproponowaliśmy szczegółowe uregulowanie uprawnień i obowiązków kuratora sądowego, nadając im rangę ustawową i przenosząc, rozszerzając i doregulowując istotne kwestie dotychczas umiejscowione w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania uprawnień i obowiązków kuratorów sądowych. Takie rozwiązanie było przedmiotem postulatów środowiska kuratorów sądowych od wielu lat.

Z kolei rozdział 8 projektu reguluje postępowanie wykonawcze w sprawach z zakresu kontaktów z dzieckiem. Projektowany artykuł 43 szczegółowo wymienia obowiązki uczestników postępowania w związku z realizacją ustalonych kontaktów z dzieckiem. Zgodnie z nim uczestnicy postępowania zobowiązani są do współpracy w celu właściwego realizowania obowiązków wynikających z orzeczenia albo ugody, w szczególności do informowania z odpowiednim wyprzedzeniem o sytuacjach mogących wpłynąć na czas rozpoczęcia lub zakończenia spotkania oraz sytuacjach, w których kontakt nie może być zrealizowany, z jednoczesnym wskazaniem przyczyny. Brak takiej współpracy

będzie mógł być podstawą do podjęcia działań przez organ wykonawczy na podstawie artykułów 17 i 27 projektowanej ustawy.

Jeżeli spotkania z dzieckiem zostały ustalone w obecności kuratora sądowego, uprawniony do kontaktów i zobowiązany do wydania dziecka obowiązani będą do wykonywania zaleceń wydawanych przez kuratora sądowego, w celu zapewnienia prawidłowego przebiegu i realizacji kontaktów. Proponowany artykuł 44 reguluje przebieg spotkań z dzieckiem, które odbywają się w obecności kuratora sądowego, a także wskazuje konsekwencje naruszenia obowiązków wymienionych w artykule 43. Przepis artykułu 47 reguluje postępowanie w sprawach, w których sąd zezwolił na spotkanie się z dzieckiem w obecności osoby wskazanej przez sąd (na podstawie artykułu 113² § 2 pkt 3 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego¹). Możliwe jest także ustalenie przez sąd kontaktu z dzieckiem w pomieszczeniach organizacji lub instytucji, których zadania statutowe dotyczą spraw związanych z przedmiotem postępowania. Wówczas osoby uprawnione do reprezentowania organizacji lub instytucji będą informować sąd rodzinny o przebiegu spotkania lub o zaistniałych trudnościach w wykonaniu orzeczenia. Przepis ten odnosi się również do kontaktów ustalonych ugodą zawartą przed sądem albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd. Obowiązujące przepisy nie dopuszczały wprost takiej możliwości, zatem w naszej ocenie zasadne było wprowadzenie regulacji, która kwestie te normuje.

Obszerny zakres unormowań przewidzianych w ustawie uniemożliwia przedstawienie wszystkich projektowanych zmian. Po wpisaniu projektu do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów projekt ustawy, uzasadnienie i ocena skutków regulacji zostaną opublikowane na stronie Rządowego Centrum Legislacji.

Z wyrazami szacunku

¹ ustawa z 25 lutego 1964 roku kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2026 r., poz. 236);

Sławomir Pałka
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/